

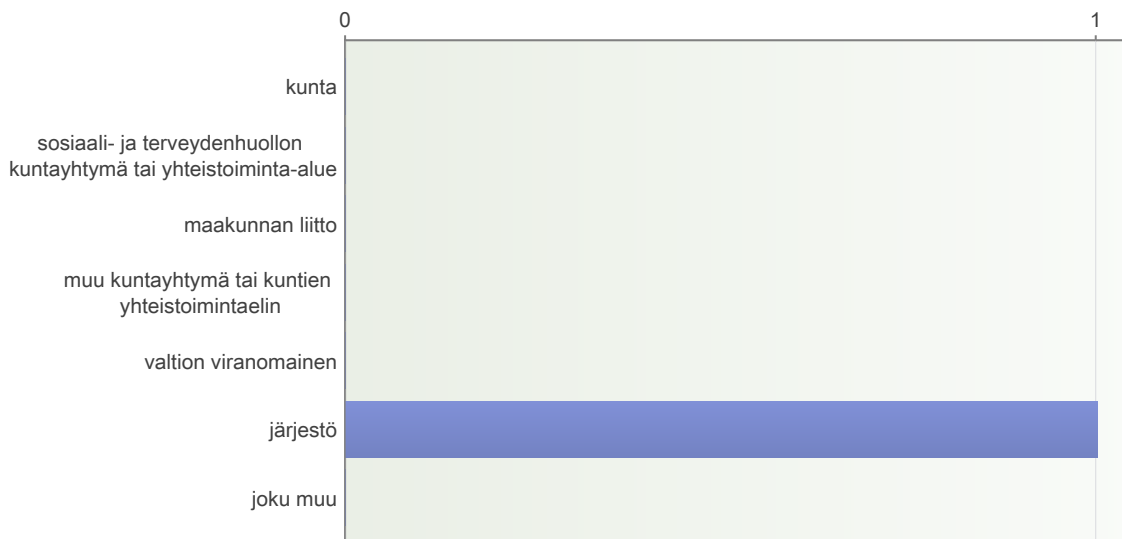
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry	Nina Lahtinen	nina.lahtinen@oaj.fi	12.10.2016	Hallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- On mahdotonta antaa lopullista kantaa, koska koko sote- ja maakuntauudistus kokonaisuus ei ole tiedossa. Nyt on lausunnolla vasta sote- ja maakuntauudistusta koskeva perustuslainsäädäntö. Vaikutusten arvioinnit ovat myös liian suppeat, jotta niiden perusteella pystyisi arvioimaan kaventuuko väestön terveys- ja hyvinvointierot ja paraneeko palveluiden yhdenvertainen saatavuus. Hyvinvointierojen kaventaminen edellyttää opiskelu- ja kuraattoripalveluiden järjestämistä vastuun säilyttämistä kunnilla, joilla on ensisijainen vastuu terveyden- ja hyvinvoinnin ennaltaehkäisevistä palveluista.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Tähän vaikuttaa erityisesti se, miten pystytään toteuttamaan ennaltaehkäisevä työ ja näin vähentämään varsinaisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tarvetta. Kustannusten kasvun hillinnän onnistumista on mahdoton vielä ennustaa kokonaisuuden puuttuessa. Lisäksi vaikutusten arvioinnit eivät ole riittävät, jotta tähän voisi ottaa kantaa.

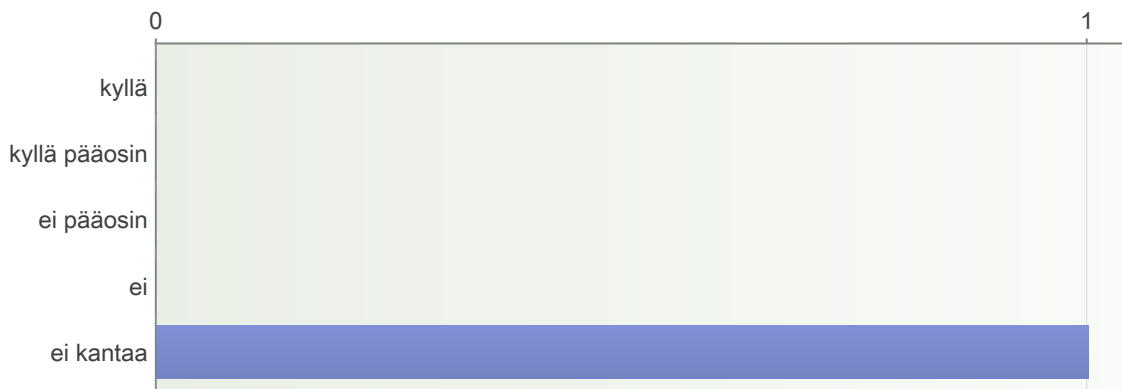
5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Ei. Lasten ja nuorten ääni ei kuulu riittävästi. Kaikessa päätöksenteossa, joka koskee lapsia ja nuoria on edellytettävä tehtäväksi lapsivaikutusten arviointi ennen päätöksentekoa. Väliaikaishallintovaihe on epäselvä. Siinä suurimmat strategiset linjaukset tehdään ilman tarkoitusta varten valittua valtuustoa tai hallitusta.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

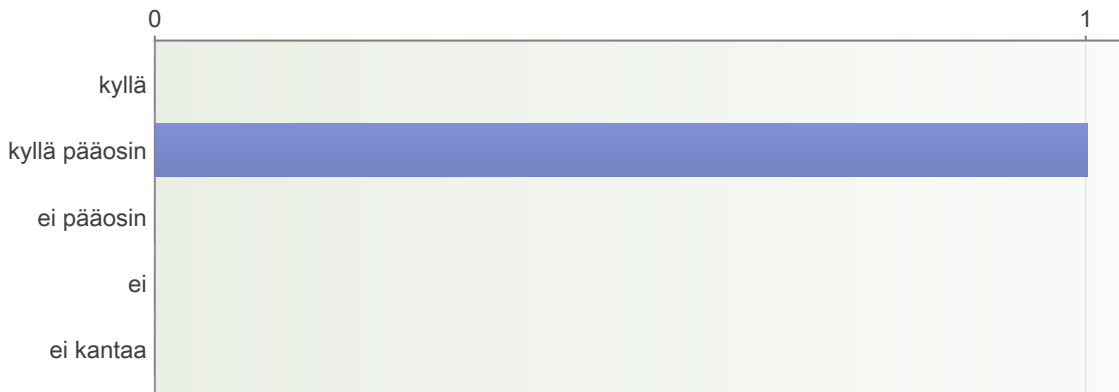
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lopullinen kanta asiaan voidaan sanoa vasta, kun erityislainsäädäntö maakunnan tehtäviä koskien on annettu. Täsmällisemmin olisi säädettävä tai perusteltava seuraavia kohtia: -mitä Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) voi määrittellä hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisällöiksi. Määritellessään hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältöä THL ei voi määrätä kunnille uusia tai täsmällisempiä velvoitteita kuin laki. -Maakuntien ja kuntien jaettu ja osittain päällekkäinen vastuu alueen asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä on täsmennettävä. Kunnilla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Siksi kunnilla on nyt vastuu opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluista. Tämä on keskeinen kuntien terveyden- ja hyvinvoinnin edistämispalvelu lapsille ja nuorille. Nykytila on säilytettävä. Perusteluissa ei miltään osin tuoda esille, että sitä oltaisiin muuttamassa, mutta peruspalveluiden valtionosuus kohdassa näin kuitenkin esitetään. Siellä väitetään, että uudistuksen yhteydessä psykologit ja kuraattorit siirtyvät maakuntiin ja ns. muu yhteisöllinen oppilashuolto jää kuntiin. Psykologeista yli 50 prosenttia ja kuraattoreista yli 70 prosenttia on sijoitettu kunnissa sivistystoimen alaisuuteen. OAJ ei hyväksy sitä, että sote-uudistuksessa siirretään sivistystoimen alaisuuteen kuuluvaa henkilöstöä maakuntiin. Ns. muuta yhteisöllistä oppilashuoltoa ei ole määritelty tarkemmin. Esityksessä ei ole lainkaan arvioitu muutoksen vaikutuksia. Siirto maakuntiin on ristiriidassa oppilas- ja opiskelijahuoltolain tavoitteiden ja säädösten kanssa. Palvelujen rahoituksen ja järjestämisvastuun siirtäminen pois sivistystoimesta ja oppilaitoksista ei lisää palvelujen tehoa tai laatua. Rahoitus on pidettävä jatkossakin kuntien peruspalveluiden valtionosuudessa ja järjestäminen kuntien tehtävänä nykymallin mukaisesti. Siirto maakuntiin toisi mukanaan vain turhaa byrokratiaa. - aluekehittämisviranomaisen tehtäväkokonaisuus on vielä jäsentymätön. Se, miten TE- palveluiden järjestäminen ja kotoutumisen edistäminen organisoidaan maakunnassa, on vielä epäselvää. Kerrotun mukaan TE-palvelut ja yrityspalvelut kootaan uudeksi julkiseksi kasvupalveluksi, joka toteutetaan tilaaja-tuottajamallilla. Maakunta on järjestäjänä ja palvelun tuottajina ovat yksityiset ja julkisomisteiset yritykset sekä kolmannen sektorin toimijat. Maakunta hankkii näiltä toimijoilta palvelut kilpailuttamalla. Asiakas saa valita tuottajan (valinnanvapaus). Maakunnan rooli muun muassa työvoimakoulutuksessa, kotouttamiskoulutuksessa ja aikuisten perusopetuksessa jää epäselväksi. Esityksessä ei tuoda ilmi, miten on otettu huomioon ammatillisen koulutuksen reformin tuomat muutokset tai hallituksenesityksen (HE 178/2016) perusopetuslain 1 ja 46 §:n ja kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta. Pidämme tärkeänä, että maakunta voi TE- palveluiden osalta sopia alueen kuntien kanssa tarkoituksenmukaisesta palveluiden järjestämisestä, työnjaosta ja resurssien kohdentamisesta. OAJ korostaa, että koulutuksen määrällisessä ennakoinnissa tarvitaan maakunnan tekemää alueellista mutta myös valtakunnallista näkemystä. Opetushallituksen tehtävänä on oltava kokonaisvaltainen valtakunnallisten pitkänaikavälin työvoima- ja koulutustarpeiden määrällinen ennakointi. Ennakoinnin taustalla on jatkossakin oltava laaja yhteistyöverkosto, jonka muodostavat eri ministeriöt, tutkimuslaitokset, alueviranomaiset sekä työmarkkinajärjestöt. Epäselväksi vielä jäi myös maakunnan elinkeinoelämän ja innovaatioympäristöjen kehittämistehtävä ja rahoitus kokonaisuutena. Samoin kuin se miten ja millä rahoituksella maakunta koordinoi elinikäistä ohjausta ja sen palveluita tai kehittää muuten koulutusta ja osaamista. Maakunnan tehtäviin opetuksen ja koulutuksen järjestäminen ei kuulu. Maakuntien

vastuulle siirtyvät yritysten kansainvälistymisen tukeminen. Jokaiseen maakuntaan tulee yritysasioita tunteva Team Finland -koordinaattori. Pidämme tärkeänä sitä, että koulutusvienti nähdään yhdenvertaisena yritysten kansainvälistymisen kanssa. Team Finland -koordinaattorin on tunnettava myös koulutusvienti ja edistettävä sitä maakuntansa osalta. Lisäksi EU:n rakennerahastotoiminta järjestetään uuteen maakuntamalliin sopivaksi siten, että kukin alue voisi jatkossa päättää omista rakennerahastohankkeistaan. On ehdottomasti otettava alueen koulut, oppilaitokset ja korkeakoulut mukaan valmistelemaan, suunnittelemaan ja päättämään alueen rakennerahastohankkeista. Maakuntien ja kuntien tehtävät ja rooli on pidettävä selkeänä. Siksi kannatamme maakuntalakiluonnoksen seuraavia linjauksia: -maakunta hoitaa sille laissa säädetyt tehtävät eikä se voi ottaa itse itselleen muita tehtäviä. -maakunta voi hoitaa sen alueen kaikkien kuntien yhdessä sille siirtämän tehtävän, jos se liittyy maakunnan tehtäviin. Lain perustelut toteavat, että säännös ei mahdollista ylläpitäjäluvan varaisen koulutuksen kuten ammatillisen perusopetuksen tai lukiokoulutuksen siirtämistä maakunnan järjestettäväksi. Perusteluiden kirjaus on tärkeä ja selkeyttävä ja siksi se on ehdottomasti säilytettävä. -maakunta voi siirtää kunnalle järjestämisvastuulla olevan tehtävän, jos laissa niin säädetään. Maakunta voi hankkia järjestämisvastuullaan olevat palvelut myös toiselta palvelun tuottajalta esimerkiksi kunnalta. -kunnan velvoite nimetä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho ei edellytä hyvinvointijohtajan nimeämistä. Käytännössä vastuutaho voi perusteluiden mukaan olla esimerkiksi kunnanjohtaja tai kunnan johtoryhmä. Esitämme perusteluita täydennettäväksi vielä toteamuksella, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on omana kokonaisuutenaan jatkossa niin pieni osa kunnan palveluita ja alisteinen muissa palveluissa tehtäville toimille, että sen vastuutahona voi olla myös muiden palveluiden johtaja. Sen sijaan, koska kuntien rahoituksesta jatkossa noin 60 prosenttia kuluu sivistyspalveluihin, on niillä oltava oma nimetty johtaja.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

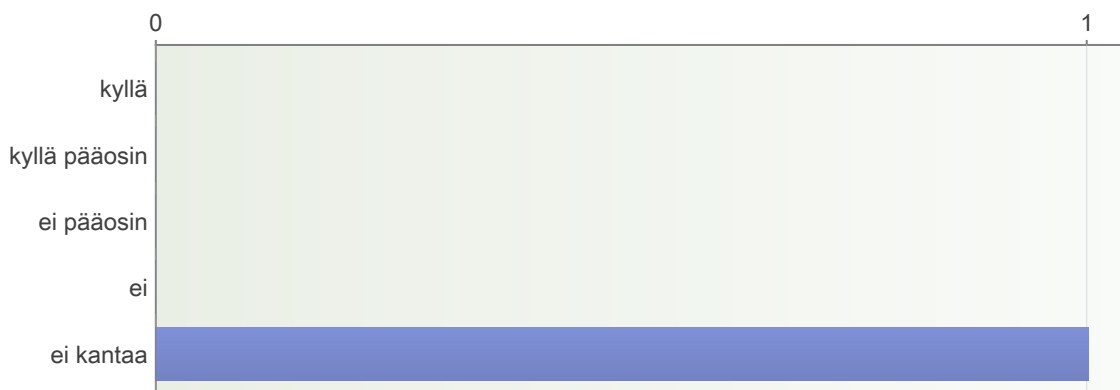
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

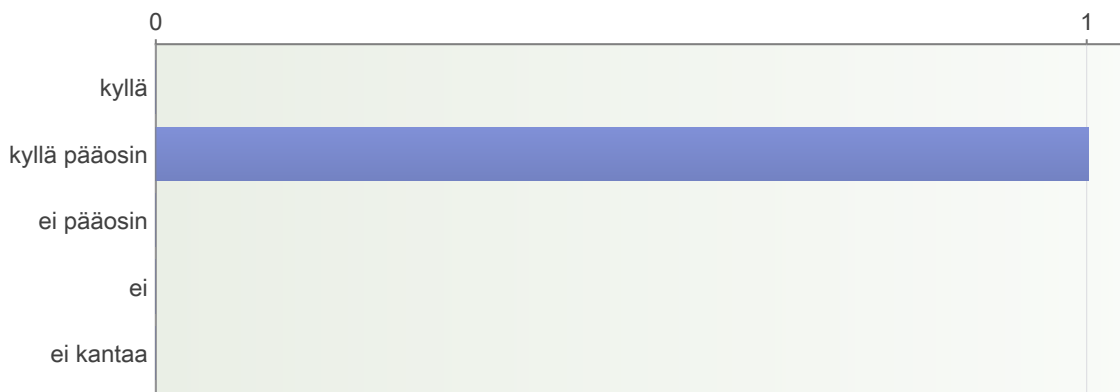
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ohjausmekanismia pitäisi vielä selkeyttää.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- OAJ:n kannanmuodostus muotoutuu lopulliseen muotoonsa vasta, kun koko kokonaisuus on tiedossa ja pidätämme oikeuden myöhemmin täsmentää tai muuttaa nyt antamaamme lausuntoamme.

Sote- palveluiden siirtäminen pois kunnilta parantaa kuntatalouden ennakoitavuutta. Tämä ei kuitenkaan muuta sitä tosiasiaa, että osa kunnista on ajautunut sellaiseen taloudelliseen tilaan, etteivät ne ole riittävän vahvoja vastaamaan niille jäävistä tehtävistä. Kuntien muuttuessa merkittävästi henkilöstö- sekä talousrakenteen osalta on valtion, maakunnan ja kuntien talousarvioprosessiin sisällytettävä sivistyksellisten oikeuksien toteutumisen ja lapsivaikutusten arviointi. Julkisella vallalla on perustuslaillinen velvollisuus turvata sivistyksellisten perusoikeuksien toteutuminen.

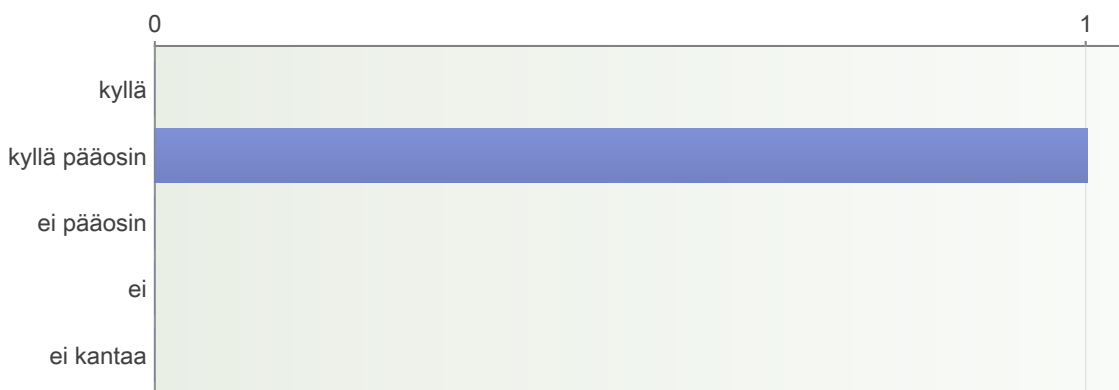
Peruspalveluiden valtionosuudet laahaavat jäljessä leikkausten ja indeksijäädytysten seurauksena. Lisäksi sote-uudistuksen myötä kuntien tulot ja käyttötalousmenot putoavat lähes puolella nykyisestä taseiden ali- ja ylijäämien sekä velkojen säilyessä kunnilla.

On valitettavaa, että kattavat laskelmat uuden kunnan talouden kestävydestä puuttuvat uudistuksesta, kun kuntien tase ja investointimahdollisuudet heikenevät. Tällä on todennäköisesti vaikutusta myös koko maan työllisyystilanteeseen.

Siksi nyt on julkisen talouden suunnitelman yhteydessä arvioitava vuosittain toimenpiteitä, joilla turvata kuntien mahdollisuus järjestää lakisääteiset tehtävät. On arvioitava kunnan kykyä järjestää sivistyksellisiä perusoikeuksia laadukkaasti samassa yhteydessä, kun sote -palvelut siirtyvät kunnasta maakuntaan. Mahdollisia kuntataloudellisia ongelmia on pyrittävä sote-uudistuksen yhteydessä ratkaisemaan kuntien välisellä yhteistyöllä tai kuntaliitoksilla ja tarvittaessa erillisillä avustuksilla.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

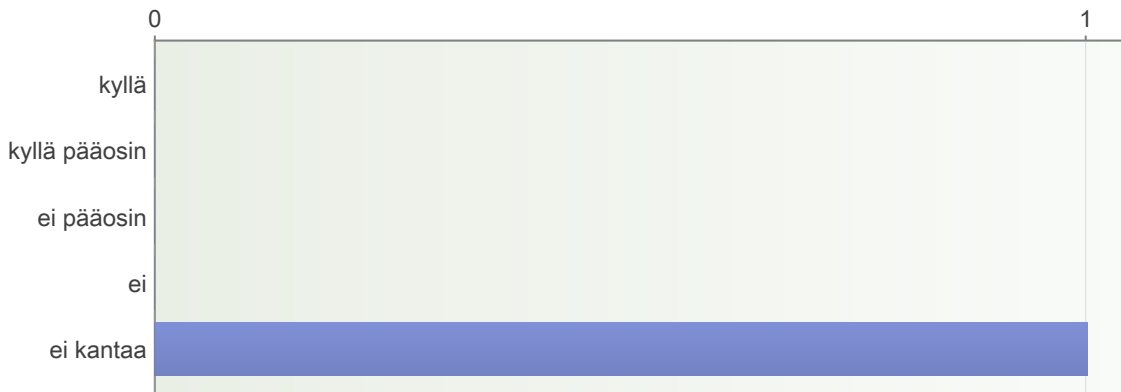
- Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, että toimivat kokonaisuudet säilytetään jatkossakin nykymallisena: mm. oppilas- ja opiskelijahuolto, korkeakoulujen opintopsykologipalvelut, YTHS, työterveyshuolto. Lakiluonnos

kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta esittää, että kouluterveydenhuolto, psykologit ja kuraattorit siirretään maakuntiin ja jätetään ns. muu yhteisöllinen opiskeluhoito kuntiin. Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä ei pidä siirtää maakuntaan hallitsemattomaksi ja byrokraattiseksi toiminnaksi, jossa tuen tarve voi muuntua matkalla kunnasta maakuntaan ja salassa pidettävän tiedon siirtymiseen tulee lisää monta porrasta. Kunta ei kykene lakisääteistä veloitetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä suunnittelemaan ja toteuttamaan lasten ja nuorten osalta, mikäli maakunta päättää tähän työhön käytettävistä keskeisistä resursseista ja henkilöstöstä. OAJ ei hyväksy sitä, että sivistystoimeen kuuluvaa henkilöstöä siirretään sote-ratkaisun varjolla maakuntiin. Kunnissa opiskeluhoillon palveluiden tehokkuus on varmistettu sillä, että psykologit yli puolessa Suomen kunnista ja kuraattorit yli 70 prosentissa kunnista on sijoitettu sivistys- ja opetustoimeen. Yhteisöllistä opiskeluhoitoa ei käytännössä ole mahdollista jakaa eri toimijoiden omiksi toimiksi ja muuksi yhteisölliseksi oppilashuoloksi. Kyse on toimintakulttuurista, jossa kaikki opiskeluhoillon toimijat yhdessä suunnitelmallisesti koulupäivän arjen keskellä tapahtuvissa tilanteissa edistävät opiskelijoiden oppimista, terveyttä, hyvinvointia ja osallisuutta. Ehkäisevät ongelmien syntymistä ja turvaavat läsnäolollaan varhaisen helposti lähestyttävän tuen sitä tarvitseville. Se on kiusaamisen estämistä ja puuttumista. Tekoja, joilla tuetaan opiskelijan siirtymistä seuraavalle luokalle, uuteen yhteisöön sekä vahvistetaan yhteistoimintaa kodin ja koulun kesken. Toimia, joita kulloinkin on arvioitu yhdessä tarvittavan, jotta oppilaat ja opiskelijat voisivat paremmin ja jaksavat opiskella. Byrokratiaa ja kustannuksia ei pidä kasvattaa niukan talouden aikana. Opiskelijahuollon psykologi- ja kuraattoripalveluiden pakko siirtäminen maakuntiin lisäisi väistämättä byrokratiaa ja vaikeuttaisi johtamista. Kunnan ja koulujen olisi luotava systeemi, minkä perusteella ne arvioivat maakunnalle psykologi- ja kuraattoripalveluidensa tarpeen. Maakunnalla pitäisi olla kriteerit ja järjestelmä, minkä mukaan se kuntiin resursseja jakaa. Näiden palveluiden jakaminen ei ole mahdollista laskennallisen oppilasmäärän mukaan. Opiskelijoille psykologi ja kuraattori ovat aikuisia, jotka tuntevat opiskelijat, opiskeluympäristön ja alueen erityispiirteet ja heitä on helppo lähestyä. Tämä peruspiirre menetetään, jos kuraattorit ja psykologit muuttuvat maakunnasta lähetetyiksi keikkatyöläisiksi maakunnan käyttäessä resursseja joustavasti. Mikäli maakunta aikoo sijoittaa psykologit ja kuraattorit pysyvästi nykymallin mukaisesti tietyille kouluille ja oppilaitoksille, miksi tämä työ pitäisi siirtää kunnilta maakunnalle, joilla ei ole paikallistuntemusta palvelutarpeista? Mikäli alueen kunnat eivät halua itse tai yhdessä syystä tai toisesta järjestää opiskeluhoillon psykologi- ja kuraattoripalveluita, on niillä sote- lakiesitysten perusteella oikeus siirtää tämä tehtävä maakunnalle. Maakuntalakiluonnoksen mukaan maakunnalla olisi mahdollisuus ottaa hoitaakseen sellaisia kunnan tehtäviä, jotka maakunnan kaikki kunnat sopimuksella antavat maakunnan hoidettavaksi ja jotka liittyvät maakunnan tehtävään ja joihin kunnat osoittaisivat rahoituksen. Tällä hetkellä esimerkiksi Etelä-Karjalan maakunnan kunnat ovat halunneet antaa Eksotelle nämä tehtävät. Tämä olisi mahdollista jatkossakin

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa.

Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

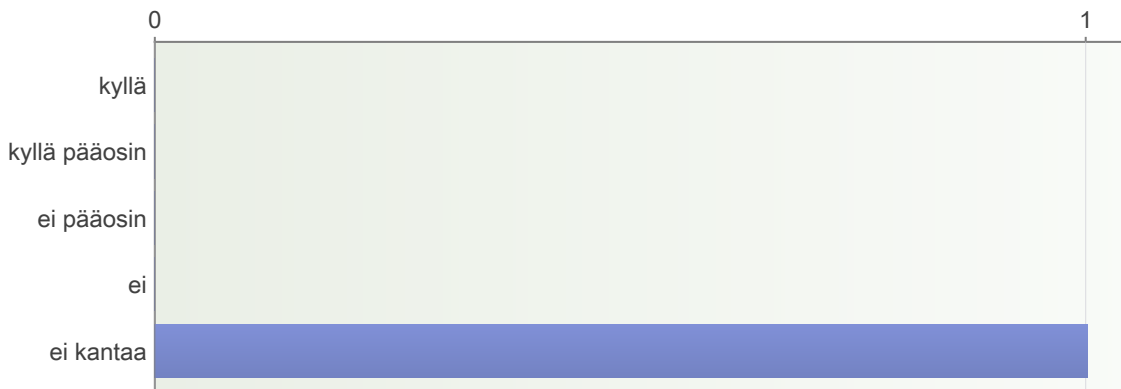
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

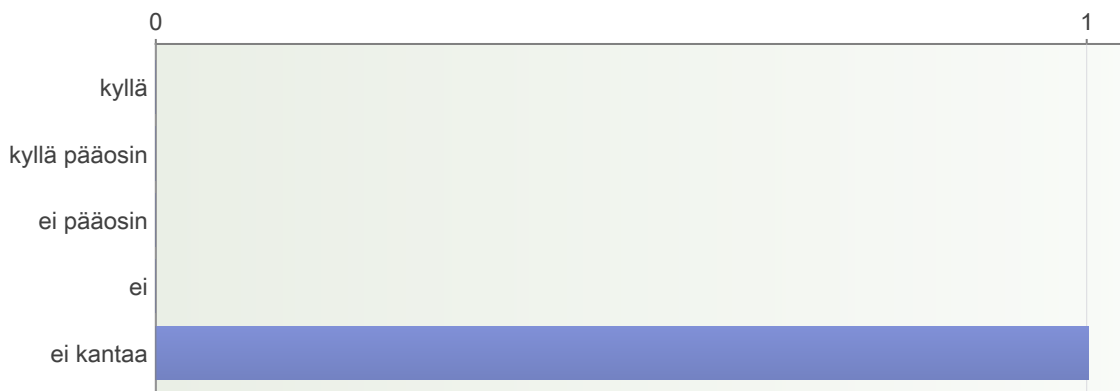
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

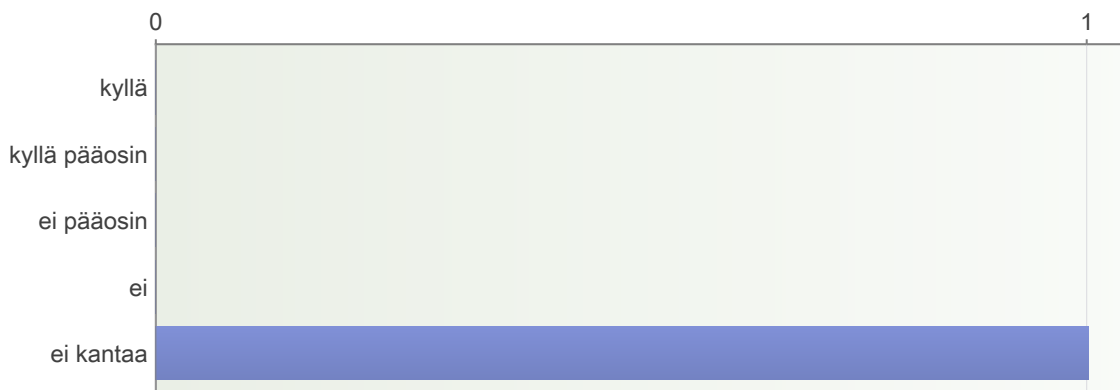
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

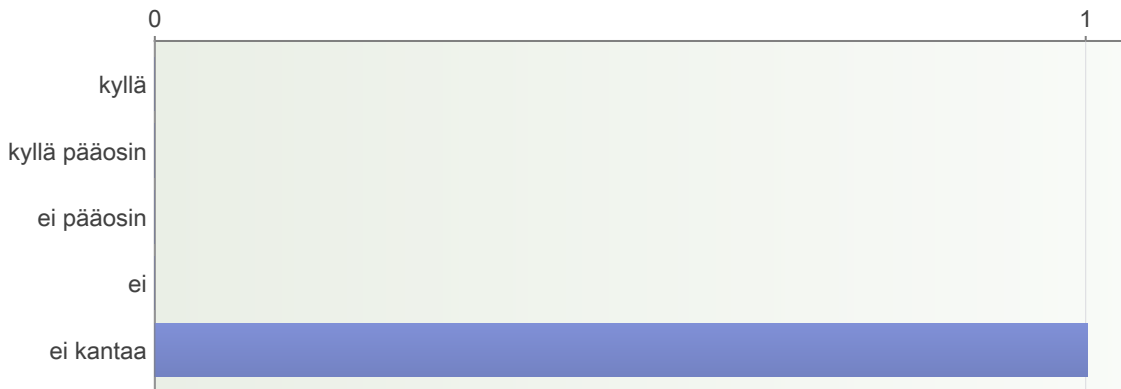
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Alueellisten tutkimustoimikuntien (40-41 §) tehtävissä ja rahoituksessa on huomioitava ehdottomasti myös ammattikorkeakoulujen sosiaalialan TKI- osaaminen. Tutkimustoimikunnissa on oltava myös yhteistyöalueen ammattikorkeakoulujen edustus.
Koulutuskorvaus järjestelmä (39§) pitäisi purkaa. Näin ollaan tekemässä ammatillisen toisen asteen reformin yhteydessä. Koulutuskorvauksia ei pidä laajentaa sosiaalialalle eikä muillekaan aloille, vaan muuttaa terveydenhuollon käytäntö vastaamaan muiden alojen käytäntöä, jossa korvauksia ei makseta.
Mikäli järjestelmää ei pureta, vaan valtio jatkossakin näitä korvauksia maksaisi, on valtion maksettava koulutuskorvaus myös vastaavasti ammattikorkeakouluopintojen harjoittelujen osalta. Koulutuskorvausten piiriin valikoitavissa kokonaisuuksissa on toimittava johdonmukaisesti. Ammattikorkeakoulujen sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutusta ja siihen liittyvää käytännön harjoittelua sekä erikoistumiskoulutuksia tulee voida korvata esityksen mukaisista koulutuskorvauksista.
Esityksen mukaan sote-alan uudentyypisistä korkeakoulupohjaisista erikoistumiskoulutuksista voidaan niin sovittaessa myös maksaa koulutuskorvauksia. Tässä otettava huomioon myös ammattikorkeakoulujen tuottamat erikoistumiskoulutukset.
Tällä hetkellä ammattikorkeakoulut joutuvat itse maksamaan korvauksen sote-alan tutkinto-opintoihin kuuluvasta käytännön harjoittelusta. Vuonna 2015 ammattikorkeakoulut maksoivat koulutuskorvauksista maksuja yhteensä 7.5 milj. euroa.
Esityksen mukaan korvaukset maksetaan maakunnille, joissa on yliopistollinen keskussairaala, ja nämä maakunnat maksaisivat korvauksen edelleen muille koulutukseen osallistuville toimijoille. Yliopistotasoisista sosiaalialan koulutusta ja ammattikorkeakoulutasoisista sote-alan koulutusta järjestetään myös muissa maakunnissa. Korvauskäytännöt on rakennettava mahdollisimman sujuviksi ja johdonmukaisiksi riippumatta siitä, missä maakunnassa koulutus järjestetään.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

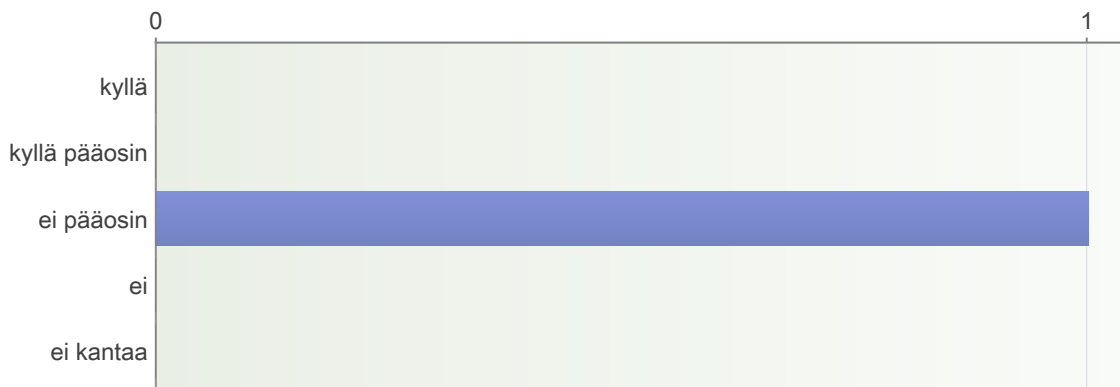
Avoimet vastaukset: ei kantaa

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

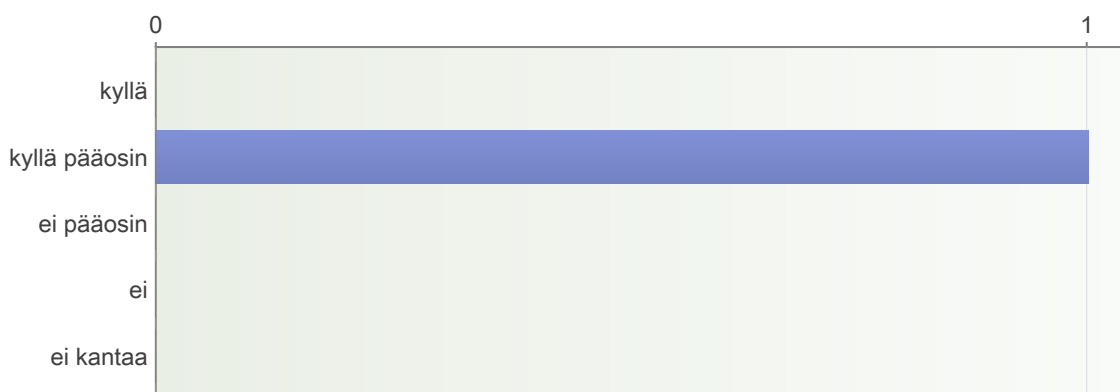
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Lakia ja lain perusteluja tulee täydentää. Maakunnat perustetaan 1.7.2017 alkaen, tämän jälkeen maakunnan nimiin voidaan tehdä oikeustoimia ja palkata maakunnalle omaa henkilöstöä. Samalla on kuitenkin todettu, että tehtävien järjestämisvastuu sekä henkilöstö siirtyisivät niille kokonaisuudessaan 1.1.2019. Väliaikaisen toimielimen asemaa ja päätöksentekoa tulee selkeyttää ja toimintaan on varattava riittävä rahoitus. Kunnille selvitystyöstä aiheutuvat kustannukset on korvattava täysimääräisesti. On myös epäselvää, mitä tämä väliaikaishallinnon vaihe käytännössä tarkoittaa henkilöstön kannalta. Lisäksi on selvennettävä, miten

toteutetaan yt-lain edellytykset väliaikaishallinnon osalta.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

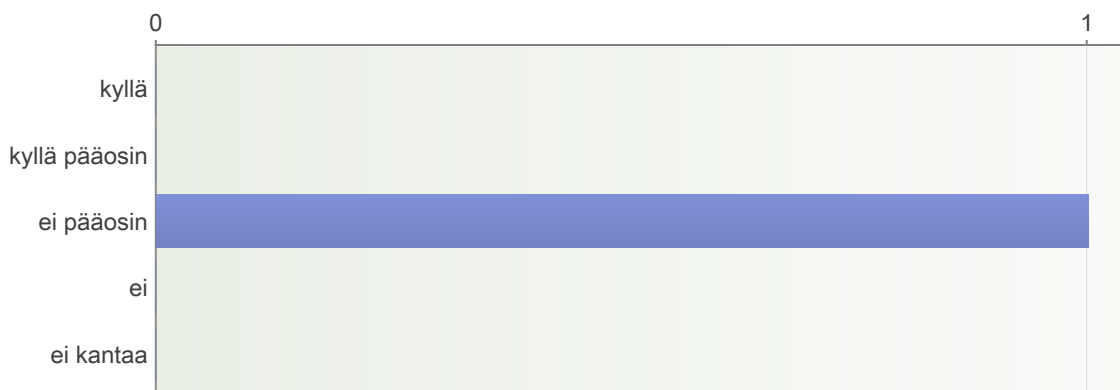

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kuntiin on jäätävä riittävä osaaminen henkilöstöhallintoon ja tukipalveluihin muun muassa sinne jäävien viranhaltijoiden ja työntekijöiden asioiden hoitamista varten.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- OAJ yhtyy lausunnossaan tältä osin Kuntaliiton kantaan. Uudistukseen liittyvillä omaisuusjärjestelyillä ei saa vaarantaa kuntien mahdollisuuksia vastata niille jäävien palvelujen järjestämisestä ja rahoittamisesta rahoitusperiaatteen mukaisesti. Lainvalmistelun yhteydessä on varmistettava, että siirtymäkauden jälkeen mahdollisesti tyhjilleen tai vajaakäytölle jäävistä kiinteistöistä ei aiheudu kunnille taloudellisia vaikeuksia. Mahdolliset omaisuusjärjestelyjen taloudelliset vaikutukset on korvattava kunnille täysimääräisesti esim. kohdennettujen avustusten muodossa. Avustusten rahoitusta ei kuitenkaan saa toteuttaa vähentämällä kaikkien kuntien yleistä valtionosuutta. Kiinteistöistä aiheutuvat taloudelliset riskit tulee hajauttaa kuntien, maakuntien ja valtion vastuulle esimerkiksi Kuntaliiton esittämin tavoin:

1. kuntien ja kuntayhtymien kaikkien sote -kiinteistöjen siirtäminen maakunnille ja edelleen niiden omistamaan toimitilayhtiöön yhtenäisin perustein käypään arvoon tai muuhun erikseen sovittavaan arvoon. Kiinteistöjen lunastuskorvaus on mahdollista rahoittaa esimerkiksi osittain kunnan/kuntayhtymän maakunnalle antamalla ja valtion takaamalla lainalla. 2. kuntien ja maakuntien yhteisesti omistamien toimitilayhtiöiden perustaminen. Osa sote -kiinteistöjen luovutushinnasta suoritettaisiin kunnille kiinteistöyhtiöiden osakkeina. Kunnat saisivat asianmukaisen korvauksen luovutetusta omaisuudesta eivätkä maakunnat puolestaan velkaantuisi liikaa. Mallissa omaisuusjärjestelystä tulevat hyödyt ja haitat jakaantuvat omistuksen mukaisessa suhteessa maakuntien ja kuntien kesken

Mikäli lainvalmistelussa edetään lakiluonnoksessa esitetyn ratkaisun pohjalta, tulee varmistaa, ettei kunnille aiheudu omistamiinsa sote-kiinteistöihin liittyviä taloudellisia riskejä ja seuraamuksia. Siirtymäkauden sitovan vuokrajakson tulee olla esitettyä (3 + 1 vuotta) pidempi, vähintään 5 vuotta, jotta kunnat voivat varautua ja valmistautua mahdollisiin palveluverkon muutoksiin. Myös siirtymäkauden jälkeen laadittavat vuokrasopimukset ja muut sopimukset on määriteltävä laadittavaksi siten, että vuokrataso mahdollistaa laadukkaan ja ennakoivan kiinteistöpidon, investointien riskittömän toteuttamisen sekä omaisuuden arvon säilyttämisen.

Kunnan maankäytön kehittämisen ja elinvoimaisuuden varmistamiseksi olisi perusteltua, että kuntayhtymien maapohjat jäisivät kuntien omistukseen. Uudistuksen seurauksena ei saa syntyä tilanteita joissa varainsiirtoverotus aiheuttaa lisäkustannuksia kiinteistöomaisuuden muutoin tarpeellisissa uudelleen järjestelyissä. Kuntien ja kuntayhtymien omistamien kiinteistöjen järjestelyitä ja yhtiöittämisistä tulee kohdella uudistuksessa varainsiirtoverotuksessa samalla tavoin.

Uudistuksen seurauksena kunnille syntyvät arvonlisäverokustannukset on huomioitava rahoituslaskelmissa.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidättekö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan kuuluu perustuslaissa turvattuun kunnalliseen itsehallintoon. OAJ ei kannata veronkorotuskattoa. Kunnalla on oltava itsemääräämisoikeus sen osalta paljonko se kuntalaisistaan veroja kerää palvelujen laatu ja muut huomioon ottaen. Päätös on poliittinen ja kuntalaisten on saatava se itse päättää. Ei voi edes määrääjäksi asettaa kattoa eikä menettelyä, joka edellyttäisi erillistä harkintaa. Lakiluonnoksessa kunnan oikeus päättää rajoitusaikanakin veroprosentistaan on sidottu päätöksen välttämättömyyteen kunnan maksuvalmiuden turvaamiseksi. Veroprosentin korottamista koskevia päätöksiä ei kunnissa tehdä maksuvalmiuden näkökulmasta vaan kunnan talouden kokonaistarkastelun perusteella. Kunnan oikeus poiketa rajoituksesta pitäisi sitoa maksuvalmiuden turvaamisen sijasta siihen, että veroprosentin korottaminen on välttämätöntä kunnan toiminnan rahoituksen turvaamiseksi. Rajoituksesta pitäisi olla velvollisuus poiketa ennen kuin lomautetaan henkilöstöä taloudellisin perustein. OAJ ei hyväksy tilannetta, jossa kunnan työntekijät pistetään maksamaan kaikkien kuntalaisten palveluiden tuottaminen.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

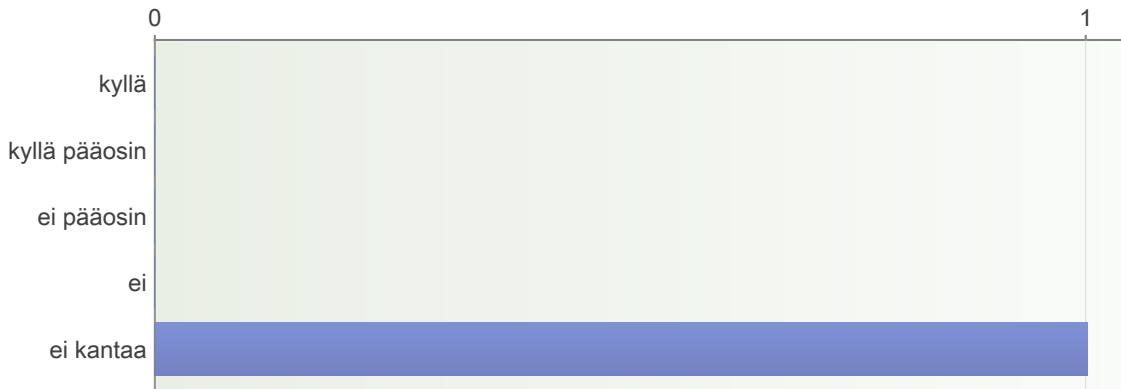
Ei vastauksia.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

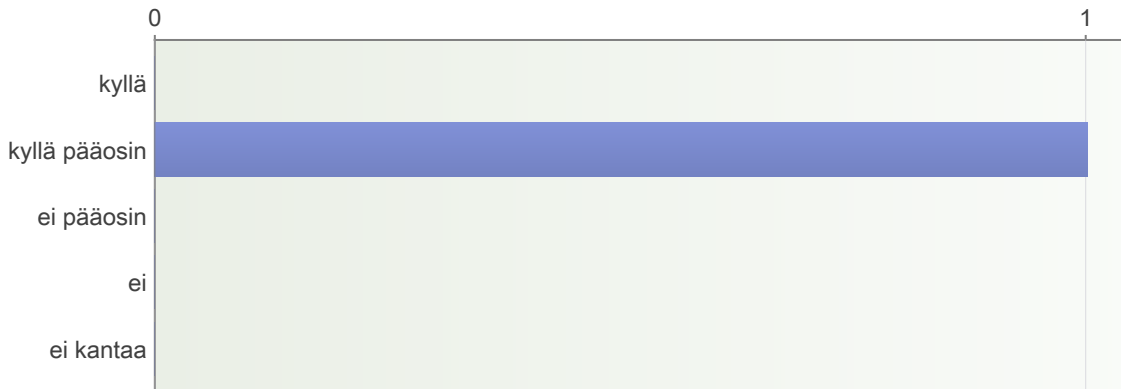
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

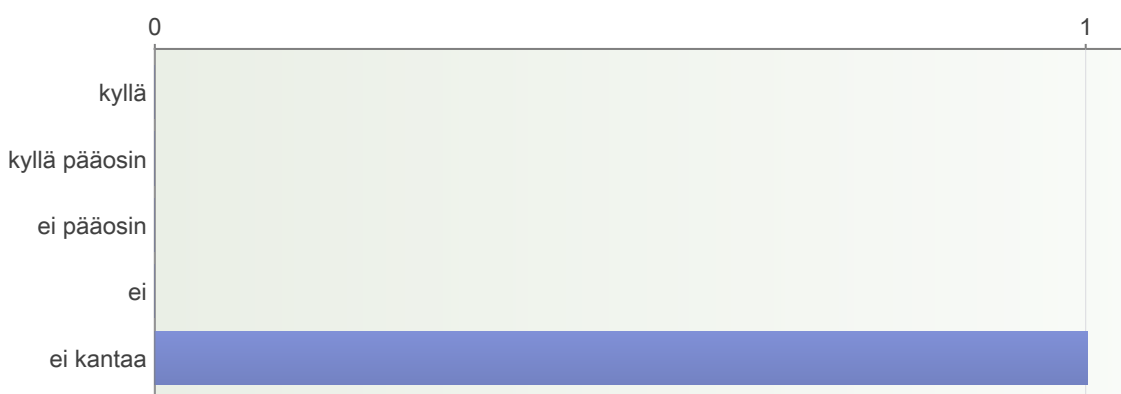

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävä kunnissa pitää rahoittaa selkeästi kunnan peruspalveluiden valtionosuuden kautta. Kunnille suunnattu terveyden ja hyvinvoinnin edistämiskerroin on liian alhainen.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

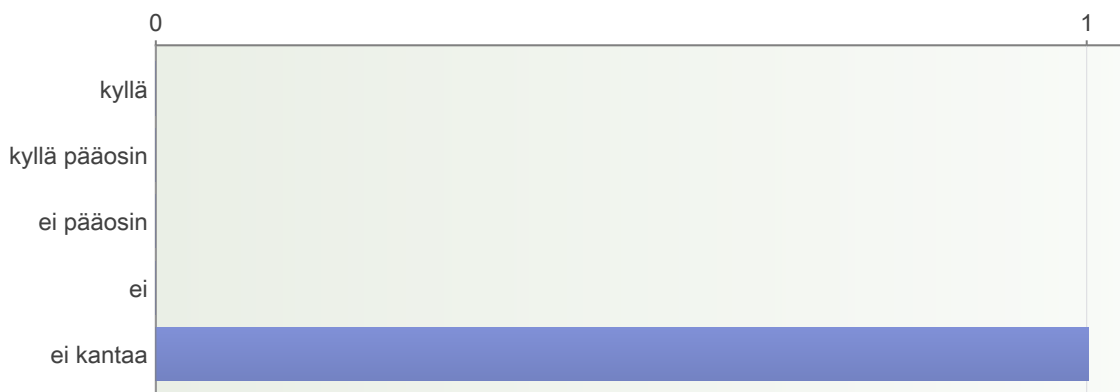
Avoimet vastaukset: ei kantaa

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidätekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?
(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

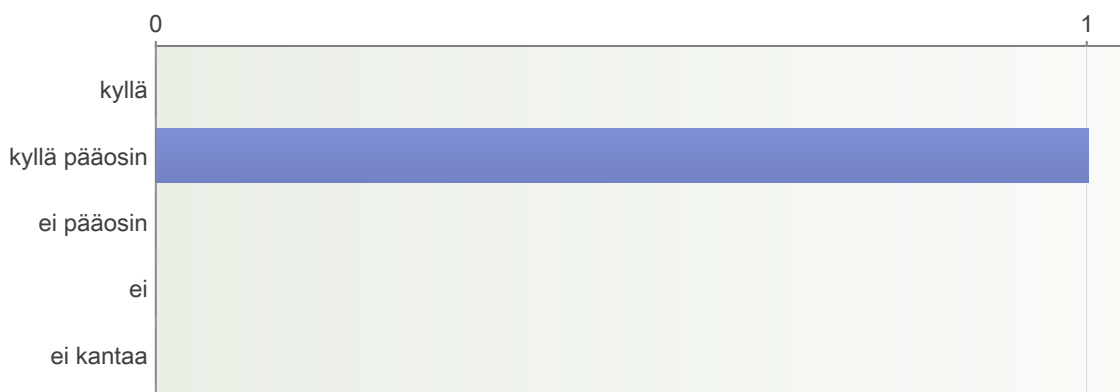
Avoimet vastaukset: ei kantaa

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

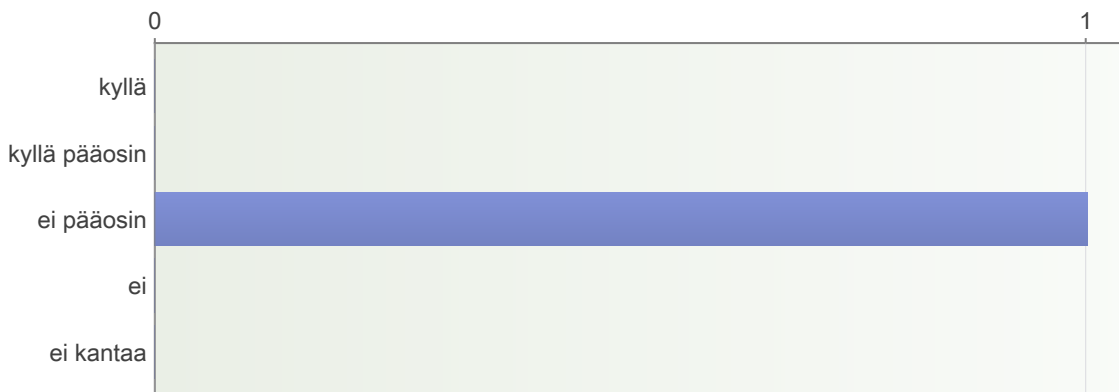
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kyse on kuntien valtionosuusjärjestelmän sopeuttamisesta maakuntauudistukseen. Tästä syystä kuntien valtionosuusjärjestelmästä on tulossa erittäin vaikeasti hahmotettava. Uuden järjestelmän valmistelu tulee

aloittaa heti. Kunnan taloutta tulisi tarkastella kokonaisuutena eikä yksittäisten rahoitusrakenteiden muutosten kautta, jotta saadaan kattavampi kuva tulevaisuuden kunnan talouden selviytymisen edellytyksistä. Erityisesti pitäisi ottaa huomioon kunnan lakisääteisten tehtävien suhteessa tapahtunut muutos sivistys- ja kulttuuripalveluiden muodostaessa noin 80 prosenttia kunnan menoista. Uudistuksen yhteydessä on arvioitava, onko tarvetta käyttää kunnan peruspalveluiden valtiosuudesta annetussa laissa säädettyä harkinnanvaraista valtiosuuden korotusta, jotta voidaan turvata kasvatusta- ja sivistyspalveluiden säädösten mukainen ja laadukas järjestäminen kaikkialla Suomessa. Korotus on tehtävä uudella järjestelmän ulkopuolisella rahalla.

36. 34. Ovatko valtiosuus-kriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Valtiosuusjärjestelmän tarkoitus muuttuu merkittävästi uudistuksessa. Aiemmin kuntien välisiä kustannus-, tarve- ja tulopohjan eroja tasanneen järjestelmän tärkeimmäksi tavoitteeksi uudistuksen jälkeen tulee maakuntauudistuksesta aiheutuvien kuntiin kohdistuvien taloudellisten vaikutusten tasaaminen. Täältä osin valtiosuusjärjestelmään sisältyvillä yksittäisillä kriteereillä ei ole uudistuksen jälkeen (ennen seuraavaa järjestelmän kokonaisuudistusta) vastaavaa merkitystä kokonaisuuteen kuin nykyjärjestelmässä. Ottaen huomioon hyte -kriteerien vähäisen merkityksen rahoituksen kokonaisuuteen niiden määräytymisperusteet ovat liian monimutkaiset ja tulkinnanvaraiset. Kuntien veroprosenttien lakisääteinen alentaminen ja siihen liittyvä rajoitus päättää veroprosenteistaan vuosina 2019-2021 johtaa moniin ongelmiin. Kuntalain mukaan kunnan talousarvio on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Kunnat päättävät veroprosenteistaan käytännössä talousarvion teon yhteydessä ja mitoittavat veroprosenttinsa siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseksi tulevat turvatuiksi.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Vastaajien määrä: 1

- Nyt kuntien valtionosuusjärjestelmää sopeutetaan maakuntauudistukseen ja se muuttuu erittäin vaikeasti hahmotettavaksi. Lisäksi sen tarkoitus muuttuu merkittävästi: aiemmin kuntien välisiä kustannus-, tarve- ja tulopohjan eroja tasanneen järjestelmän tärkeimmäksi tavoitteeksi uudistuksen jälkeen tulee maakuntauudistuksesta aiheutuvien kuntiin kohdistuvien taloudellisten vaikutusten tasaaminen. Jatkossa yksittäisillä kriteereillä ei enää vastaavaa merkitystä kokonaisuuteen. Uuden valtionosuusjärjestelmän valmistelu tulee aloittaa heti. Erityisesti pitäisi tällöin ottaa huomioon kunnan lakisääteisten tehtävien suhteessa tapahtunut muutos sivistys- ja kulttuuripalveluiden muodostaessa noin 80 % kunnan menoista.

Kuntien peruspalveluiden valtionosuuteen on sisällytettävä jatkossakin opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluiden rahoitusosuus ja tämän on pysyttävä kuntien järjestämisvastuulla. Mikäli opiskeluhuollon henkilöstö ei enää ole kunnan palveluksessa, eikä kunta saa peruspalveluiden valtionosuuden kautta myöskään rahoitusta opiskeluhooltoon syntyy outo tilanne, jossa kunnalla olisi oikeus ”tilata” maakunnalta itse määrittelemänsä määrä opiskeluhoollon palveluja korvauksetta koululle ja oppilaitoksiin. Maakunnalla taas ei olisi velvollisuutta täyttää pyyntöä, vaan se viimekädessä päättäisi paljonko kunnalle palveluja myöntää.

Palvelutarpeen mukainen kohdentaminen olisi mahdotonta, mikäli sen arvioi maakunta eikä koulu tai oppilaitos. Palvelutarve vaihtelee kouluissa ja oppilaitoksissa, koska siihen vaikuttavat monet erilaiset koko ajan muuttuvat tekijät, minkä vuoksi maakuntabyrokratia on liian kaukainen taho ollakseen selvillä kunkin koulun tilanteesta.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Ei vastauksia.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Kunnille ei pidä asettaa verokattoa.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

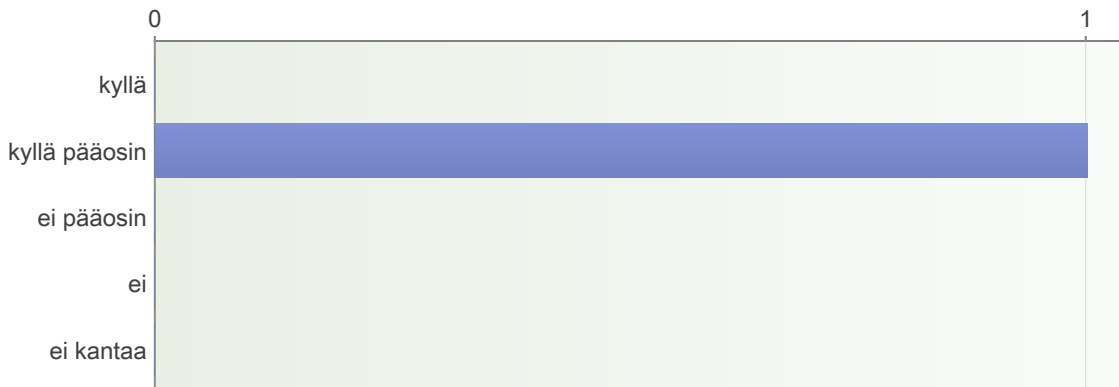
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Pidämme perusteltuna esitettyjä muutoksia Kevan jäsenyhteisöjen eläkemaksun rakenteeseen. Kyseinen malli valmisteltiin maaliskuussa 2016 ennen kuin valinnanvapauteen ja yhtiöittämiseen liittyvät päätökset täsmenntyivät. Päätösten täsmennettyä uudistukseen liittyy todennäköisesti henkilöstön suuriakin siirtymiä kunnallisen eläkejärjestelmän piiristä. Tästä syystä tarvitaan jatkovalmistelua. Siirtyvän henkilöstön lisäeläketurvan huolehtiminen aukottomasti muutostilanteessa on varmistettava. Yhtiöihin siirtyvän henkilöstön lisäeläketurvaa koskevaan 15 § tulee lisätä maakuntien/maakuntien palvelulaitosten omistamiin yhtiöihin siirtyvän henkilöstön lisäksi valtion palveluksesta yhtiöön siirtyvä henkilöstö. Maakuntakonsernin yhtiöihin siirtyvien henkilöiden lisäeläketurvan tasoiset eläkkeet on turvattava niissä siirroissa, joissa sovelletaan liikkeenluovutuksen periaatteita.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli kuntatasolla tehtävät suuret palvelujen tuottamista koskevat uudelleenjärjestelyt ovat johtamassa erittäin merkittäviin muutoksiin KuEL- järjestelmän piiriin kuuluvassa henkilöstössä, edellyttäisi kunnallisen eläkejärjestelmän rahoituksen turvaaminen uutta tarkastelua.
Yhtiöihin siirtyvän henkilöstön osalta lisäeläketurvaa koskevaan 15 §:ään tulee lisätä valtion palveluksesta palveluyhtiöön siirtyvä henkilöstö sekä maakuntien omistamiin yhtiöihin siirtyvä henkilöstö.
OAJ muistuttaa selvitysmies Jukka Ahtelan raportista (VM 2014) ja näkemyksemme mukaan tarvitaan huolellinen laajempi jatkovalmistelu kunnalliseen eläkejärjestelmään liittyen sisältäen mahdollisen siirtymämaksun kunnallisen eläkejärjestelmän ja työeläkejärjestelmän välillä sekä arvion maksujen kohdentumisesta eri maksajatahoille (työnantajat, vakuutetut sekä veropohjan kautta kerättävien maksujen kohdentuminen). Jatkovalmistelu tulee tehdä yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa. OAJ korostaa työntekijöiden eläketurvan turvaamista ja rahoituksen kestävyyydestä huolehtimista. OAJ:n näkemyksen mukaan myös kunnallisessa eläkejärjestelmässä on ensisijaisesti kyse työntekijöiden lakisääteiden eläketurvan järjestämisestä.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Erittäin merkittävä vaikutus. Kunnissa kasvatus- ja koulutuspalveluiden osuus nousee jatkossa n 60 prosenttiin henkilöstöstä ja menoista. On perustettava laaja-alainen parlamentaarinen työryhmä tai komitea tulevaisuusfoorumiksi pohtimaan tulevaisuuden suuntaa varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen.

Luottamusmies- ja työsuojeluorganisaatioon vaikuttaa henkilöstömäärän muuttuessa.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Enemmän olemme huolissamme kuntien taloudellisista edellytyksistä suoriutua lakisääteisistä tehtävistään. Pidämme suurena puutteena sitä, että uudistuksen yhteydessä ei ole riittävästi otettu huomioon kuntiin jääviä palveluita ja siirrettävien palveluiden siirron vaikutuksia niihin. Esimerkiksi opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut vain todetaan siirrettäviksi, vaikka 70 % kuraattoreista ja yli 50 % psykologeista on sivistystoimen työntekijöitä.

Seuraavassa kehysriihessä on korotettava valtion rahoitusosuutta kunnille sekä varattava peruspalveluiden harkinnanvaraiseen valtiosuuden korotukseen rahaa, nyt sitä ei siellä ole. OAJ pitää tärkeänä kuntien talouden tasapainottamista, mutta toteaa, että opetusalan osalta tie on käyty loppuun ja kevään 2016 julkisen talouden suunnitelmassa menorajoitteessa otetut uudet toimet toisen asteen ammatillisen koulutuksen uudistus (-190 milj. euroa) ja perusopetukseen valmistavan opetuksen yksikköhinnan alentaminen ja sen maksamisen rajaaminen 9 kuukauteen pitää perua.

Meillä on pelko siitä, että kasvatus- ja opetuspalveluiden tasa-arvoinen järjestäminen heikkenee ja erot kasvavat. Riittävän kattavat laskelmat uuden kunnan talouden kestävydestä ja erityisesti vaikutusarvioinnin muuttuvan talouden johdosta kuntien palveluihin puuttuvat uudistuksesta. Kun kuntien tase ja investointimahdollisuudet heikkenevät, on tällä todennäköisesti negatiivinen vaikutus kuntien palveluiden lisäksi myös koko maan työllisyystilanteeseen.

Jo nyt on julkisen talouden suunnitelman yhteydessä kuntatalousohjelmassa arvioitava vuosittain toimenpiteitä, joilla turvata kuntien mahdollisuus järjestää lakisääteiset tehtävät ja otettava soten aiheuttamat muutokset tarkoin huomioon. On valitettavaa, vaikkakin ymmärrettävää, että nyt näin ei vielä ole kyetty tekemään. Seuraavassa kehysriihessä tämän on oltava esillä ja laadittava vaikutusarvioiteja kuntatalouden tilan vaikutuksista kuntien lakisääteisten palveluiden tasa-arvoiseen järjestämiseen ja laatuun.

Tällöin on arvioitava kunnan kykyä järjestää sivistyksellisiä perusoikeuksia laadukkaasti samassa yhteydessä, kun sote -palvelut siirtyvät kunnasta maakuntaan. Mahdollisia kuntataloudellisia ongelmia on pyrittävä sote-uudistuksen yhteydessä ratkaisemaan kuntien välisellä yhteistyöllä tai kuntaliitoksilla ja tarvittaessa erillisillä avustuksilla. Kuntaliitospaine on käytävä läpi sote-uudistuksen yhteydessä. Maahamme on syntymässä 58 kuntaa, joissa on vain yksi koulu. Alle 5000 asukkaan kuntia on 134. Näissä 134 kunnassa asuu 6,4 % suomalaisista. Niissä syntyy vuodessa keskimäärin 21 lasta. On huomattava, että pienimmässä kuntakokoryhmässä on jo lähtökohtaisesti keskimääräistä korkeammat kunnallisveroprosentit.

Kuntalain mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Mikäli alijäämää ei ole säädettyssä määräajassa katettu, kunta voi joutua erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyyn. Arviointimenettely voidaan käynnistää kuntakonsernin taseeseen kertyneen alijäämän perusteella tai muiden rahoituksen riittävyttä ja vakavaraisuutta kuvaavien kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnuslukujen perusteella.

Peruspalveluiden harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta ei saa ottaa olemassa olevasta järjestelmästä, sen on oltava lisäpanostus ja johon tarvittaessa voidaan kohdistaa lisää rahaa lisäbudjetissa

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- YT-asiamiehen valvontavastuuta laajennettava

Lainsäädäntöä on muutettava niin, että YT-asiamiehen valvontavastuu laajenee koskemaan kunnan yhteistoimintalakea. On erittäin tärkeää, että myös ulkopuolinen taho valvoo YT-lain säännösten ja hengen toteutumista tilanteessa, jossa henkilöstö- ja koulutussuunnitelmien merkitys korostuu ja YT-menettelyt ovat muuttuneet osaksi arkipäivää myös opetuslalla. Muutos edellyttää YT-asiamiehelle nykyistä parempaa resursointia sekä tarpeen tiukentaa yhteistoimintavelvoitteen vastaisesta toiminnasta säädettyjä sanktioita.

YT-asiamiehellä on oltava oikeus valvoa ja tarkastaa julkisen sektorin työnantajan velvoite ylläpitää ja kehittää palveluksessaan olevien ammatillista osaamista säännöllisesti ja suunnitelmallisesti henkilöstö- ja koulutussuunnitelmien avulla. Tämä parantaa työn tuottavuutta ja Suomen kilpailukykyä, kun työntekijöiden/viranhaltijoiden ammatillinen osaaminen vastaa työn ja työtehtävien asettamia vaatimuksia ja samalla on ennalta varauduttu erilaisiin muutostilanteisiin kehittämällä työntekijöiden edellytyksiä pysyä mukana työelämässä, vaikka nykyinen työ loppuisi. Työnantajien velvollisuutta ylläpitää erityisesti työttömyysuhan alaisten työntekijöiden työmarkkinakelpoisuutta on tarkemmin valvottava myös kunta-alalla. YT-asiamiehen pitäisi arvioida määräaikaisten palvelussuhteiden lainmukaisia perusteita sekä sitä, onko opetuksen ja koulutuksen järjestäjällä lain edellyttämä riittävä määrä opettajia viranhaltijoina. Tällä hetkellä noin joka neljäs opettaja on määräaikaissessa palvelussuhteessa ja osassa kuntia opettaja viranhaltijan sijaan palkataan tuntiopettajia, vaikka vuodesta toiseen viran edellyttämä tuntimäärä on täytynyt eikä perustetta tuntiopettajuudelle ole.

SISÄILMA ONGELMAT

Mahdolliset sopeutustoimet kunnissa kohdistuvat jatkossa yhä voimakkaammin erityisesti kasvatus- ja opetuspalveluihin.

Kunnille jää sote-uudistuksen jälkeenkin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävä. Valtio on velvoitettava suuntaamaan noin 100 – 150 miljoonaa euroa vuodessa, homekoulujen ja -päiväkotien korjaamiseen seuraavan 10 vuoden ajan. Kunnat eivät selviä sisäilmaongelmista yksin, sillä niiden korjausvelka on kaikkiaan jo viiden miljardin euron luokkaa. Valtio ei voi vetäytyä vastuusta kokonaan. Korjaukset ovat parasta elvytystä talouden ja työllisyyden edistämiseksi. Valtion talousarvioon on lisättävä avustuksia kunnille sisäilmaongelmaisten päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten kuntoon saattamiseen Eduskunnan tarkastusvaliokunnan mietinnön toimenpide-esitykset pitäisi kokonaisuudessaan toteuttaa. Valtion taholta on puututtava kuntien toimintaan, mikäli ne eivät toteuta lakisääteistä velvollisuutta tarkastaa kolmen vuoden välein opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tila.

TULEVAISUUDEN VISIO

Taloudellisesti epävakaina aikoina resurssien käyttö on osattava suunnata järkevästi ja uudistaa kasvatus- ja

koulutuspalveluita kokonaisuutena. Mittavien uudistusten ja vuosia jatkuneen epävakaan taloustilanteen seurauksena on perustettava laaja-alainen parlamentaarinen työryhmä tai komitea tulevaisuusfoorumiksi pohtimaan tulevaisuuden suuntaa varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntalaki 17 luku Erinäiset säännökset
Lisätään uusi 136 a§ Lapsivaikutusten arviointi

Lapsivaikutukset on arvioitava kun

- 1) valmistellaan lainsäädäntöä, jolla on vaikutuksia lasten hyvinvointiin tai kasvu- ja elinoloihin;
- 2) valmistellaan valtion, maakunnan tai kunnan talousarviota;
- 3) maakunnassa tai alueen kunnassa valmistellaan lasten palvelujen järjestämistä tai palveluverkkoa koskevia päätöksiä; sekä
- 4) laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaista maakuntakaavaa, yleiskaavaa, kuntien yhteistä yleiskaavaa, asemakaavaa tai rakennusjärjestystä

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä esitetyn lain 7 §:ään lisättävä seuraavat momentit

- Osana kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävää koulun ja oppilaitoksen sijaintikunta vastaa opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä alueellaan sijaitsevien esi- ja perusopetusta, lukiokoulutusta ja ammatillista peruskoulutusta antavien oppilaitosten opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta.
- Koulun ja oppilaitoksen sijaintikunnalla on velvollisuus järjestää psykologi- ja kuraattoripalvelut opiskelijoilleen yhdenvertaisesti myös silloin, kun koulutuksen järjestäjä on yksityinen tai valtio, jollei koulutuksen järjestäjä päättä järjestää näitä palveluja osittain tai kokonaan omana toimintanaan ja omalla kustannuksellaan. Oppilaitoksen sijaintikunta voi tukea koulutuksen järjestäjää psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisessä. Ulkomailla sijaitseva koulutuksen järjestäjä vastaa psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä omille opiskelijoilleen.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävä rahoitetaan kunnan peruspalveluiden valtionosuuden kautta.

OAJ esittää kokonaan poistettavaksi seuraavaa säännöstä

Laki kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain muuttamisesta

5 a § Karenssisopimus

Kunnanhallitus, maakuntahallitus tai hallintosäännössä tai vastaavassa johtosäännössä mainittu muu viranomainenvoi tehdä virkasuhteeseen otettavan henkilön kanssa sopimuksen, jolla ehdollisesti rajoitetaan määräajaksi viranhaltijan oikeutta siirtyä toisen työnantajan palvelukseen taikka aloittaa elinkeinon- tai ammatinharjoittamisen tai muun toiminnan (karenssisopimus). Sopimus voidaan tehdä myös viranhaltijan kanssa silloin kun viranhaltijan tehtävät muuttuvat virkasuhteen aikana.

Karenssisopimuksen tekeminen edellyttää, että viranhaltijalla on virkasuhteessaan pääsy sellaiseen salassa pidettävään tai julkisuutta muuten rajoittavien säännösten suojaamaan tietoon, jota voidaan olennaisella tavalla käyttää uudessa palvelussuhteessa tai toiminnassa omaksi tai toisen hyödyksi taikka toisen vahingoksi.

Karenssisopimus on em. tilanteissa virkasuhteeseen ottamisen tai tehtävien muuttamisen edellytys.

Rajoitusajaksi voidaan sopia enintään 12 kk virkasuhteen päättymisestä. Rajoitusajalta maksetaan säännöllisen työajan ansioita vastaava korvaus. Sopimukseen voidaan ottaa määräys sopimussakosta, jonka enimmäismäärä saa olla rajoitusajalta maksettava korvaus kaksinkertaisena.

Viranhaltijan on ilmoitettava työnantajalle 1 momentissa tarkoitettua siirtymisestä virkasuhteen aikana ja virkasuhteen päättymisen jälkeen rajoitusaikaa vastaavana määräaikana. Sopimusehto rajoitusajasta tulee

voimaan, jos 1 mom. tarkoitettu viranomaisen arvio, että viranhaltijan siirtymisessä on kyse 2 mom. tarkoitetusta tilanteesta. Karensisopimus ei kuitenkaan sido viranhaltijaa, jos virkasuhde on päättynyt viranomaisesta johtuvasta syystä.

Maakuntalain

Maakunta tukee yritysten ja koulutuspalveluiden kansainvälistymistä ja vientiä.

Maakunnan päättäessä omista rakennerahastohankkeistaan on sen otettava alueen koulut, oppilaitokset ja korkeakoulut mukaan valmistelemaan, suunnittelemaan ja päättämään alueen rakennerahastohankkeista.

Voimaanpanolaki, 15 § Lisäeläketurva: Yhtiöihin siirtyvän henkilöstön osalta lisäeläketurvaa koskevaan 15 §:ään tulee lisätä valtion palveluksesta palveluyhtiöön siirtyvä henkilöstö sekä maakuntakonsernin yhtiöihin siirtyvä henkilöstö.

Laki YT asiamiehestä: YT-asiamiehen valvontavastuu laajennettava koskemaan kunnan yhteistoimintalakia.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 39 § Valtion koulutuskorvaukset poistettava.